

HARÂMA BAKMA VE AVRET (ÖRTÜNME) -3-

(...düenden devam)

İkrime'nin tanımından, âyette geçen *cilbâb* kelimesinin, boyundan aşağı salınıp dış giysiyi kapatan örtü ('abâye) olduğu anlaşılır. Himâr, saçları

ve boynu kapatan örtü,

cilbâb

da dış giysiyi örten manto gibi bir giysidir. Peygamber hanımlarına ve öteki inanan kadınlara, tanınmaları ve eziyetten korunmaları için cilbâblarını giymelerini emreden bu âyet de Araplarda cilbâb giymenin gelenek olduğunu gösterir. Ahzâb Sûresi'nin bu âyetinin, şu münâsebetle indiği rivayet edilir:

Birtakım ahlâksız kimseler, geceleri tuvalet için dışarı çıkan kadınları izlerlerdi. Onların asıl amaçları câriyelerdi. Kadının üzerinde çarşaf olursa onun hür olduğunu anlar, ardına düşmezlerdi. Ama çarşaf olmazsa onu câriye sanıp ardına düşer ve ona sataşırlardı[1] . İşte bu durum Allah'ın Elçisine anlatılınca Ahzab: 97/59. âyet indi

[1]

. Süddî şöyle diyor: "Medîne fâsıklarından bazıları, gece karanlık basınca Medîne yollarına çıkar, kadınların yolunu keserlerdi. Medîne'nin evleri dardı. Gece olunca kadınlar tuvalet için yollara giderlerdi. O fâsıklar da onları izlerlerdi. Kadının üzerinde cilbâb görürlerse 'Bu hürdür' deyip onu izlemekten vazgeçerlerdi. Ama kadının üzerinde cilbâb görmezlerse 'Bu câriyedir' deyip üzerine atılırlardı."

Bu rivayet Arap toplumunda hür kadınların çarşaf giydiklerini, bunun eski bir gelenek olduğunu kanıtlar.

Buradaki "فَوَلَّى الْوِجَاهَ لَهَا خَطَايَاهَا مَا تَبَيَّنَ عَلَيْهَا مِنْ عُثْرَةٍ أَوْ عَذَابٍ يُحْذَرُ" cümlesi de 97/53. âyetteki "

فَوَلَّى الْوِجَاهَ لَهَا خَطَايَاهَا مَا تَبَيَّنَ عَلَيْهَا مِنْ عُثْرَةٍ أَوْ عَذَابٍ يُحْذَرُ

: Onlardan, perde arkasından isteyin"

cümlesiyle peçenin kastedilmediğini gösterir. Çünkü oradaki hicâb ile peçe kastedilmiş olsaydı, burada tekrar kadınların üstlerine cilbâb almaları emredilmezdi.

Yine bu âyet, hicâb âyeti indikten sonra da gerek Peygamber hanımlarının, gerek diğer kadınların, gerektiğinde sokağa çıkmakta olduklarını gösterir. İşte bu âyetle onlara, sokağa çıktıklarında, nâmuslu hür kadınlar olduğu bilinip rahatsız edilmemeleri için ‘abâyelerini üstlerine almaları emrediliyor.

Cilbâb (جلباب), Türkçe’de çarşaf dediğimiz giysidir ki şimdi Araplar buna ‘abâye derler. ‘Abây

baştan aşağı salınan, iç giysiyi önden ve arkadan kapatan bir örtüdür.

Cilbâb

ı bir tek gözü açık bırakmak suretiyle yüzü ve bütün vücudu kapatan bir örtü diye tanımlayanlar olduğu gibi, alından bağlanıp aşağı sarkıtılan bir örtü diye tanımlayanlar da vardır

[1]

(devamı yarın..)